

Το χακί στο εργαστήριο

Ο κληρωτός στρατός, οι μισθοφόροι και η άρνηση στο στρατό σήμερα

Μπορεί σε πολλούς οι εξελίξεις στον ελληνικό στρατό (και δω που τα λέμε οι εξελίξεις στους στρατούς όλων των “ανεπτυγμένων” καπιταλιστικά κρατών) να μοιάζουν κομματάκι αδιάφορες, η αλήθεια ωστόσο είναι ότι γύρω απ’ τη δομή, την οργάνωση και την αποστολή των ενόπλων δυνάμεων, έχουν πυκνώσει επικίνδυνα οι “παραγωγικές” ιδέες. Δεν είναι δύσκολο να αντιληφθεί κανείς την προέλευσή τους: με την κρίση να ταρακουνάει γερά την καπιταλιστική κερδοφορία, τον εμπορικό πόλεμο να οξύνεται και τους διακρατικούς ανταγωνισμούς να αγγίζουν το σημείο βρασμού, οι ένοπλοι μηχανισμοί επιβολής των κρατικών συμφερόντων αποκτούν (ξανά...) μια ειδική επικαιρότητα. Προσπαθώντας τα κράτη, μαζί και το ελληνικό, ν’ αντεπεξέλθουν σ’ αυτήν την επικαιρότητα είναι αναγκασμένα να προσβλέπουν στη δύναμη πυρός τους και την κατάστασή της. Από κει είναι που κατά τη γνώμη μας προκύπτουν πραγματικά ζητήματα σαν κι αυτά που συζητιούνται: τη διάρκεια της θητείας, την υποχρεωτική στράτευση στα 18, τη σχέση κληρωτού και μισθοφορικού στρατού, το είδος του στρατιωτικού δυναμικού που χρειάζεται σήμερα.

Από την άλλη, υποστηρίζουμε ότι δεν υπάρχει τρόπος κατανόησης της λειτουργίας της στρατιωτικής μηχανής - άρα και εναντίωσής της - που να μην περνάει υποχρεωτικά μέσα από τη γνώση της ιστορίας της. Παρακάτω θα προσπαθήσουμε να αφηγηθούμε μια τέτοια ιστορία.

Ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος η εμφάνιση και η αποτυχία του φορντικού στρατού

Αν πιστέψουμε τις αναλύσεις των στρατιωτικών ειδικών, τόσο η αύξηση της καταστροφικής δυνατότητας, όσο και οι αλλαγές στην πολιτική φιλοσοφία των εθνικών στρατών ακολουθούν μια γραμμική εξέλιξη. Σύμφωνα μ’ αυτές τις γνώμες ο λόγος για τον οποίο το άρμα μάχης διαδέχθηκε το άλογο, και η πυρηνική βόμβα το τουφέκι, έχει να κάνει με την “πρόοδο” της στρατιωτικής τεχνολογίας και την εξέλιξη των μηχανών. Δεν είναι περίεργο βέβαια που τα στρατιωτικά think tank καταφεύγουν σε τεχνολογικές αιτίες. Διότι ξέρουν πολύ καλά ότι κάθε τεχνολογική αλλαγή είχε από πίσω της μια επικίνδυνη για τ’ αφεντικά και τους σκοπούς τους, άρνηση. Ίσως η πιο emblematicή τέτοια, είναι η άρνηση που εκδηλώθηκε στο πεδίο των μαχών του Α’ Παγκοσμίου Πολέμου.

Σωμένες πια μόνο στα σχετικά εγχειρίδια, οι πολεμικές αναμετρήσεις της περιόδου 1914-1918 ήταν μάχες μεγάλης διάρκειας που δόθηκαν από μαζικούς στρατούς εναντίον μαζικών στρατών. Επί της ουσίας έχουμε να κάνουμε με την πρώτη εμφάνιση του φορντικού στρατού, που δημιουργήθηκε πλάι στη νεογέννητη τότε φορντική παραγωγή. Τα πολεμοφόδια (οι οβίδες και οι σφαίρες) ήταν πια προϊόν μαζικής παραγωγής στα εργοστάσια της Renault και της Daimler Benz. Ο Α’ Παγκόσμιος Πόλεμος περιλάμβανε μια τεράστια κινητοποίηση του στρατεύσιμου πληθυσμού (της τάξης των εκατομμυρίων στρατιωτών), ο οποίος όσο μαζικά ριχνόταν στη μάχη των χαρακωμάτων, άλλο τόσο μαζικά εξολθρευόταν από τα κανόνια του αντιπάλου. Σύμφωνα με

μια χαρακτηριστική περιγραφή:

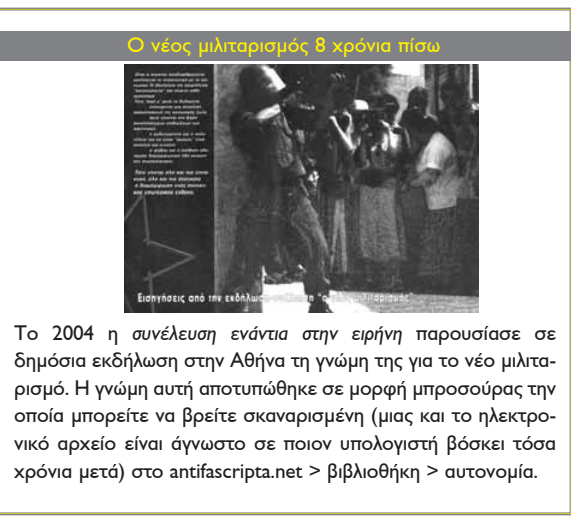
Η προσπάθεια των Γερμανών να σπάσουν τις αντίπαλες γραμμές στο Verdun το 1916 (Φεβρουάριος - Ιούλιος) ήταν μια μάχη στην οποία ρίχτηκαν δύο εκατομμύρια άνδρες με απώλειες ενός εκατομμυρίου: Απέτυχε. Η βρετανική επίθεση στο Somme με στόχο να εξαναγκάσει τους Γερμανούς να σταματήσουν τη δική τους επίθεση στο Verdun, κόστισε τη ζωή 420.000 στρατιωτών - 60 χιλιάδων την πρώτη μέρα της επίθεσης. [...] Οι Γάλλοι έχασαν το 20% σχεδόν των ανδρών στρατεύσιμης ηλικίας, [...] οι Βρετανοί έχασαν μια ολόκληρη γενιά - κάπου μισό εκατομμύριο άνδρες ηλικίας κάτω των τριάντα ετών, [...] οι Γερμανοί είχαν περισσότερους νεκρούς σε σύγκριση με τους Γάλλους [...]

Οπωσδήποτε η φρίκη της μαζικής ανθρωποφαγής, αλλά στον ίδιο βαθμό και οι ριζοσπαστικές ιδέες (κομμουνιστικές και σοσιαλιστικές) που γνώριζαν μεγάλη απήχηση στο ευρωπαϊκό προλεταριάτο εκείνης της εποχής γέννησε μια συλλογική ταξική αντίθεση στο милитарισμό και τις πρακτικές του. Το μαζικό θανατικό στιγμάτισε σε τέτοιο βαθμό τους νεαρούς στρατιώτες, ώστε μια πρωτόγνωρη επαναστατική συνείδηση σφυρηλατήθηκε στα χαρακώματα. Προς θανάσιμη έκπληξη των αφεντικών, οι φαντάροι γυρνώντας στις πατρίδες τους έστρεφαν τα όπλα ενάντια σ’ αυτούς που τους εξόπλισαν. Σειρά προλεταριακών επαναστάσεων συγκλόνισε την Ευρώπη. Η πιο επιτυχημένη από αυτές, η ρωσική επανάσταση και η εκθρόνιση του τσάρου έμεινε σαν εφιάλτης να θυμίζει στα αφεντικά την τεράστια δύναμη του οπλισμένου προλεταριάτου.

Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος Η τελειοποίηση του φορντικού στρατού

Το ότι ο μαζικός φορντικός στρατός απέτυχε παταγώδως στην πρώτη του εμφάνιση δε σημαίνει ότι τ’ αφεντικά έπαψαν να τον έχουν ανάγκη. Και πράγματι λίγα χρόνια μετά το σφαγείο του Α’ Παγκοσμίου Πολέμου ακολούθησε η πιο δολοφονική πολεμική σύρραξη στην ιστορία της ανθρωπότητας. Ο Β’ Παγκόσμιος Πόλεμος ωστόσο σηματοδότησε και ένα ξεπερασμένο στην αντίληψη για τις πολεμικές αναμετρήσεις. Τα καπιταλιστικά κράτη, ανταγωνιζόμενα το ένα το άλλο έφτασαν στο απώγειο της θανατηφόρου παραγωγής τους. Το παρακάτω απόσπασμα μας δίνει μια μικρή γύση αυτής της παραγωγής.

Στο Β’ Παγκόσμιο Πόλεμο το ποσοστό του συνολικού ενεργού εργατικού δυναμικού που επιστρατεύθηκε στις ένοπλες δυνάμεις κυμάνθηκε γενικά γύρω στο 20% [...] Όσο για τις λιγότερο καταστροφικές εφαρμογές του πολέμου ας θυμηθούμε ότι κατά τη διάρκεια του Β’ Π.Π. ο στρατός των Η.Π.Α. παρήγγειλε πάνω από 519 εκατομμύρια ζευγάρια κάλτσες και πάνω από 219 εκατομμύρια παντελόνια, ενώ οι γερμανικές δυνάμεις μέσα σ’ ένα έτος (1943) παρήγγειλαν 4,4 εκατομμύρια ψαλίδια και 6,2 εκατομμύρια πέλματα για τις σφραγίδες των στρατιωτικών γραφείων. Ο μαζικός πόλεμος απαιτήσε μαζική παραγωγή. [...] Από μια γενικότερη σκοπιά θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο ολοκληρωτικός πόλεμος ήταν η μεγα-

Το 2004 η συνέλευση ενάντια στην ειρήνη παρουσίασε σε δημόσια εκδήλωση στην Αθήνα τη γνώμη της για το νέο милитарισμό. Η γνώμη αυτή αποτυπώθηκε σε μορφή μπροσούρας την οποία μπορείτε να βρείτε σκαναρισμένη (μιας και το ηλεκτρονικό αρχείο είναι άγνωστο σε ποιον υπολογιστή βόσκει τόσα χρόνια μετά) στο antifascista.net > βιβλιοθήκη > αυτονομία.

λύτερη επιχείρηση που είχε μέχρι τότε γνωρίσει ο άνθρωπος, η οποία έπρεπε συνειδητά να οργανωθεί και να διοικηθεί?

Πράγματι, η οργάνωση αυτής της τεράστιας επιχείρησης που ονομάστηκε Β’ Παγκόσμιος Πόλεμος σχεδιάστηκε σε μεγάλο βαθμό από ειδικούς. Τρεις ήταν οι μεγάλες σχετικές καινοτομίες. Η πρώτη είχε να κάνει με την ιδέα της μηχανικής μεσολάβησης και την αυτοματοποίηση του θανάτου. Παρά τον ασύληπτο έως τότε αριθμό θυμάτων του Α’ Παγκοσμίου Πολέμου, οι ειδικοί

Τρόμος για τ’ αφεντικά! Αδερφοποίηση σύγγρων, αυστριακών, γερμανών και ρώσων στρατιωτών σε χαρακώματα του Α’ Παγκοσμίου Πολέμου...

καταλάβαιναν ότι η παραγωγικότητα του θανάτου παρέμενε σχετικά χαμηλή. Οι μάχες σώμα με σώμα και η χρησιμοποίηση της ξιφολόγχης συμβόλιζαν μια περίοδο που έπρεπε να ξεπεραστεί με το ζόρι. Η τεράστια καταστροφική δυνατότητα που ενσωματώθηκε στη νέα πολεμική τεχνολογία (μάχη από αέρος, πύραυλοι μεγάλου βεληνεκού, πυρηνική βόμβα), μετάλλαξε ταυτόχρονα και την ίδια την αντίληψη περί πολέμου. Πάλι στη μεγάλη μάζα που προοριζόταν να γίνει το κρέας για τα κανόνια, έκανε την εμφάνισή της μια νέα φιγούρα: αυτή του ειδικευμένου χειριστή όπλων μαζικού θανάτου, που στελεχώσε το πυροβολικό και τους από αέρος βομβαρδισμούς.

Η δεύτερη αλλαγή αφορούσε τη διάρκεια των πολεμικών αναμετρήσεων και εν πολλοίς εγκαινιάστηκε από την λογική του blitzkrieg (πόλεμος αστραπή) που εφαρμόσε ο γερμανικός στρατός. Η φιλοσοφία του blitzkrieg βασιζόταν στην ολομέτωπη επίθεση με όλα τα μέσα και αποσκοπούσε στην ταχύτερη κατάληψη των εχθρικών εδαφών. Όστε, ο σχεδιασμός του κινούνταν έξω και πέρα από το μοντέλο των μακροχρόνιων συγκρούσεων στις βαλτώδεις πεδιάδες της κεντρικής ευρώπης.

Η τρίτη καινοτομία υπαγόρευε μια διεύρυνση του τι είναι και τι όχι πολεμικός στόχος. Σύμφωνα με τα στοιχεία που δίνουν οι ειδικοί της πολεμικής ιστορίας, στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, οι νεκροί άμαχοι ξεπέρασαν για πρώτη φορά τους νεκρούς ένοστους. Και τους ξεπέρασαν κατά πολύ. Τα πολεμικά σχέδια περιλάμβαναν πλέον, ως αναπόσπαστο κομμάτι του σύγχρονου πολέμου, το μαζικό βομβαρδισμό υποδομών και πολιτικών στόχων, νοσοκομείων και άμαχου πληθυσμού με τόνους οβίδων. Ο όρος carpet bombing [ο τυφλός καθημερινός μαζικός βομβαρδισμός από αέρος] αντανακλούσε τον οργανωμένο χαρακτήρα του θανάτου. Στην ουσία του ο Β’ Παγκόσμιος Πόλεμος ήταν μια αναμέτρηση παραγωγικής δύναμης που έβρισκε την υλική της αποτύπωση στις εκατομμύρια βόμβες που έπεφταν απ’ τον ουρανό. Για πρώτη φορά η σωματική διάσταση της

Γορίλες με όπλα και σκουλήκια με πουκάμισα σε κλίμα εύχαρο. Οι εικονιζόμενοι είναι απ' αυτούς που μάχονται για την ειρήνη στο Αφγανιστάν...

δεκαετία	άτομα	τελική ποινή	εκτιθέσιμα ποινή
1940	127	448	283
1950	79	372	226
1960	137	663	482
1970	288	960	612
1980	1,279	4,972	4,975
1990-94*	818	2,635	1,153
Σύνολο	2,728	10,050	5,731

Ισόβια: 26
Θανατική καταδίκη: 42
Εξορία: 68
Εκτελέστηκαν: 2
Βασανίστηκαν έως θανάτου: 5

δεκαετίας του '90. Τη δεκαετία του '80 ό,τι ποινή έριξαν τα δικαστήρια μετατράπηκε σε πραγματική φυλάκιση. Τη δεκαετία του '90 αντιθέτως, ενώ η έκρηξη των αντιρρησιών συνεχίστηκε απρόσκοπτα, τα μισά χρόνια απ' όσα έριξαν τα δικαστήρια πήγαν στράφι. Με άλλα λόγια, σε διάστημα μίας και μισής δεκαετίας, το κράτος εγκατέλειψε τις κατασταλτικές προσπάθειες "σωφρονισμού" του πλήθους των αρνητών και στράφηκε στην αλλαγή της δομής του στρατεύματος. Στα τέλη της δεκαετίας του '90 οι νέες ιδέες είχαν αρχίσει να μπαίνουν σε εφαρμογή. Η πρώτη προσπάθεια πρόσληψης "επαγγελματιών οπλιτών" έλαβε χώρα το 2002....

μάχης εξαφανιζόταν, ο θάνατος έπαιρνε έναν αφηρημένο χαρακτήρα. Η εμπειρία του θανάτου έπρεπε να γίνει όσο πιο απόμακρη μπορούσε, εκτός των άλλων και για να αμβλύνει τη φρίκη των στρατιωτών, άρα να μειώσει τις πιθανότητες μιας γενικευμένης άρνησης. Οι δολοφόνοι δεν μπορούσαν να διακρίνουν ποιον δολοφονούσαν και οι δολοφονημένοι δεν ήξεραν ποιο ακριβώς τους δολοφονούν. Η βόμβα στη Χιροσίμα υπήρξε η κορύφωση αυτής της απρόσωπης σποράς θανάτου.

Το Βιετνάμ και ήττα του στρατού όπως τον ξέραμε

Κι όμως! Όπως και κάθε άλλη καλή ιδέα στον καπιταλισμό, έτσι και η ιδέα του μαζικού φορντικού στρατού δεν έμελε να διαρκέσει για πάντα. Παρόλο που οι δεκαετίες που ακολούθησαν τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ήταν ζηλευτές για την καπιταλιστική ανάπτυξη και την πολιτική σταθερότητά τους, πολύ σύντομα νέοι πονοκέφαλοι γεννήθηκαν για τ' αφεντικά. Στη μέση της ψυχροπολεμικής έντασης, μια πολεμική επιχείρηση του αμερικανικού στρατού στις ζούγκλες του Βιετνάμ κλόνισε συθέμελα την πολεμική υπερδύναμη. Εκ πρώτης όψεως, οι αιτίες του κλονισμού οφείλονταν στην καταρρόπηση του υποτιθέμενα πιο μάχιμου στρατού της εποχής από τις ατάρτικες δυνάμεις των βιετκόγκ.

Αλλά το πρόβλημα ήταν πολύ πιο βαθύ: την ίδια περίοδο που ο αμερικανικός ιμπεριαλισμός καυχιόταν ότι ελέγχει το μεγαλύτερο μέρος του πλανήτη, στο εσωτερικό των αμερικανικών μητροπόλεων εκδηλώνονταν μια πολυεπίπεδη και πολυποικιμενική άρνηση: οι μαύροι αρνήθηκαν τη ζωή στο γκέτο, οι ομοφυλόφιλοι αρνήθηκαν να ζουν στο περιθώριο της straight σεξουαλικότητας, οι γυναίκες αρνήθηκαν το ρόλο της πιστής συζύγου και καλής μητέρας, οι φοιτητές αρνήθηκαν το ρόλο που τους επιφύλασσε το κεφάλαιο, οι εργάτες αρνήθηκαν την αλυσίδα παραγωγής. Το πρόβλημα έγινε ακόμη εντονότερο καθώς αυτές οι επιμέρους αρνήσεις συναρθρώθηκαν γύρω απ' την αντίθεση στον αμερικανικό στρατό, τις πρακτικές και τους στόχους του. Ήταν αυτή η εσωτερική συνιστώσα της ήττας στο Βιετνάμ που θορύβησε τ' αφεντικά πολύ περισσότερο απ' την ίδια την ήττα στο πεδίο της μάχης. Οι βετεράνοι του πολέμου του Βιετνάμ γύρισαν σε μια πατρίδα που δεν την αναγνώριζαν πια κι οι κατεστραμμένες σωματικά και ψυχολογικά φιγούρες τους έμεναν να θυμίζουν την καθολική αποτυχία του κληρωτού φορντικού στρατού. Η εσωτερική συνοχή, άρα και η συναίνεση στον πόλεμο, είχαν καταρρεύσει. Το παρακάτω διάγραμμα³ περιγράφει αυτήν την άρνηση με οικονομικούς όρους. Δείχνει ότι το χρόνο της εισβολής στο Βιετνάμ (1968) οι κοινωνικές δαπάνες (δηλαδή οι δαπάνες για την πρόνοια, την υγεία, την εκπαίδευση, τον πολιτισμό, τα επιδομάτα κλπ κλπ) στις οποίες υποχρεώθηκε να καταφύγει το αμερικανικό κράτος προκειμένου να κατευ-

νάσει το κύμα συλλογικής απειθαρχίας που αντιμετώπιζε, αυξήθηκαν, τη στιγμή που οι στρατιωτικές δαπάνες, παρά το γεγονός ότι το αμερικανικό κράτος βρισκόταν στη μέση ενός πολέμου, έπρεπε να μειωθούν!

Η γέννηση του ιδιωτικού στρατού και τα ζόρια του

Μπορούμε να καταλάβουμε το είδος του τρόμου που φώλιασε στις καρδιές των αφεντικών βλέποντας τον αμερικανικό στρατό να ηττάται στρατιωτικά στις ζούγκλες της Ασίας και πολιτικά στα μυαλά του αμερικανικού προλεταριάτου κι απο και μπορούμε να καταλάβουμε το πείριον των ριζικών αλλαγών με τις οποίες φιλοδοξούσαν να φέρουν στα ίσα τους τις αμερικανικές ένοπλες δυνάμεις. Αυτό που φάνταζε ως άμεση προτεραιότητα για τις ανάγκες του αμερικανικού (αλλά τελικά και οποιουδήποτε άλλου) ιμπεριαλισμού ήταν η δημιουργία στρατιωτικών σωμάτων, απαλλαγμένων από τις ιδεολογικές και συναισθηματικές μεταβολές του κληρωτού στρατού. Η τύχη του τσάρου στοίχειωνε τη σκέψη των αφεντικών τόσο, ώστε εισηγήθηκαν τη στελέχωση των ένοπλων μηχανισμών τους κατευθείαν μέσω μισθοφόρων. Αυτό λοιπόν που έπρεπε να μπει σε κίνηση δεν ήταν άλλο από ένοπλα σώματα στελεχωμένα από επαγγελματίες και η δημιουργία ενός πεδίου που θα αποκόβει το υπόλοιπο κοινωνικό σώμα από τη σκέψη και τη δράση του στρατού.

Την ίδια στιγμή όμως που ο ιδιωτικός στρατός έλυνε τα προβλήματα της από τα κάτω ανυπακοής, δημιουργούσε άλλα καινούρια. Αποφασίζοντας να αναθέσει τη διαδικασία καταστροφής σε ιδιώτες, το κράτος έχανε την άμεση γνώση και τον έλεγχο στον τομέα του πολέμου και εξαρτιόταν πια αποκλειστικά από τα ρίσκα της ελεύθερης αγοράς. Ο Peter Singer, αμερικανός ειδικός των ιδιωτικών στρατιωτικών εταιρειών επισημαίνει τα κρατικά λάθη ως εξής⁴:

Κάθε περίπτωση outsourcing -είτε αφορά ανάθεση δουλειάς στον υδραυλικό είτε στον δικηγόρο- έχει ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό αυτού που ονομάζεται "συμβατικό ρίσκο". Με άλλα λόγια επιλέγοντας κανείς το outsourcing πρέπει να είναι έτοιμος ν' αντιμετωπίσει τις συνέπειες που έχει η ανάθεση μιας δουλειάς σε κάποιον τρίτο. Διότι, τα ζητήματα που προκύπτουν δεν είναι του είδους "Πόσο θα με χρεώσει" ή "Θα μου κάνουν άραγε καλή δουλειά;", αλλά πολύ σημαντικότερα, όπως για παράδειγμα η απώλεια ελέγχου πάνω στο ίδιο το αντικείμενο της εργασίας. Αντιλαμβάνεστε τι είδους προβλήματα δημιουργούνται, αν ο τρίτος αποτύχει ή απλώς παραιτήσει τη δουλειά.

Σε ό,τι όμως αφορά το στρατιωτικό τομέα αυτή η τελευταία εκδοχή είναι ιδιαίτερα μεγάλης σημασίας. Εδώ η αποτυχία δεν σημαίνει μια τουαλέτα που μένει βουλωμένη... Είναι προμήθειες που δε φτάνουν στον προορισμό τους, είναι ζωές στην κόψη του ξυραφιού. [...]

Και τα προβλήματα δε σταματούν εκεί. Διότι, η "λύση" της αποξένωσης των δυτικών κοινωνιών από τους ίδιους τους στρατούς τους, συνιστά ταυτόχρονα κι ένα πρόβλημα. Από τη μία δηλαδή δημιουργούνται γενιές δυτικών που είναι εντελώς ανεξοικειωτοι με τη σωματική και συναισθηματική σκληράδα που απαιτεί ένας πόλεμος.

Το διάγραμμα παραπάνω το αντήλασε από τη μπροσούρα "Πόλεμο στον Πόλεμο" που εξέδωσε τον Ιούνιο του 2011 το Ξυπόλητο Τάγμα (ολικοί αρνητές στράτευσης από τα Γιάννινα - περισσότερα για αυτούς στη σελίδα 666). Το διάγραμμα δείχνει την αριθμητική έκρηξη των αντιρρησιών συνείδησης στην Ελλάδα από το 1980 και μετά (σημειωτέον περιλαμβάνει μόνον όσους αρνήθηκαν το στρατό για πολιτικούς ή θρησκευτικούς λόγους, άρα δεν συνηπολογίζει τους ολικούς αρνητές και το τεράστιο ακαθόριστο πλήθος όσων κρίθηκαν ακατάλληλοι για στράτευση για ...ψυχολογικούς λόγους).

Δώστε όμως βάση στη μεγάλη διαφορά μεταξύ δεκαετίας του '80 και δεκαετίας του '90. Τη δεκαετία του '80 ό,τι ποινή έριξαν τα δικαστήρια μετατράπηκε σε πραγματική φυλάκιση. Τη δεκαετία του '90 αντιθέτως, ενώ η έκρηξη των αντιρρησιών συνεχίστηκε απρόσκοπτα, τα μισά χρόνια απ' όσα έριξαν τα δικαστήρια πήγαν στράφι. Με άλλα λόγια, σε διάστημα μίας και μισής δεκαετίας, το κράτος εγκατέλειψε τις κατασταλτικές προσπάθειες "σωφρονισμού" του πλήθους των αρνητών και στράφηκε στην αλλαγή της δομής του στρατεύματος. Στα τέλη της δεκαετίας του '90 οι νέες ιδέες είχαν αρχίσει να μπαίνουν σε εφαρμογή. Η πρώτη προσπάθεια πρόσληψης "επαγγελματιών οπλιτών" έλαβε χώρα το 2002....

Από την άλλη ο στρατός καθίσταται ξένο σώμα για την κοινωνία, όπως οι μπάτσοι και χειρότερα. Αυτή η αποξένωση είναι προβληματική για έναν μηχανισμό που θέλει να μπορεί να σκοτώνει αδιάκριτα και να δέχεται συγκαρτητήρια γι' αυτό. Σήμερα, καθώς τ' αφεντικά προετοιμάζονται να λύσουν τις διαφορές τους με τα όπλα, αντιμετωπίζουν όλο και πιο πολύ αυτές τις ελλείψεις, ως μια κατάσταση που πρέπει ν' αντιστραφεί.

Η άρνηση στο στρατό σήμερα

Δε θέλουμε να γίνουμε μάντιες κακών, αλλά όσο ο καιρός προχωράει, νομίζουμε ότι τα κράτη, (και σε ό,τι μας αφορά, το ελληνικό κράτος...) θα προσπαθούν να επιλύουν την αδιαφορία των πληθυσμών τους για το στρατό και τα έργα του με κάθε διαθέσιμο τρόπο. Για παράδειγμα το ελληνικό κράτος βρίσκεται αυτή τη στιγμή στην εξής στρατιωτικοπολιτική θέση: στριμωγμένο από την κρίση είναι αναγκασμένο να προσβλέπει σε μη οικονομικούς τρόπους εξόδου απ' αυτήν. Γι αυτό είναι που πουλάει την εικόνα του μοναδικού συμμαχικού κράτους στη ρευστή περιοχή της νοτιοανατολικής μεσογείου στο αμερικανικό και ισραηλινό κράτος. Τα προβλήματα εδώ είναι δύο ειδών. Αφενός τα σώματα των επαγγελματιών οπλιτών (επ.οπ.) που συγκρότησε τα τελευταία χρόνια, στελεχώθηκαν από φιγούρες βασικό κίνητρο των οποίων ήταν ο σίγουρος μισθός με τις αναμενόμενες επιπτώσεις στην ποιότητα του στρατεύματος. Αφετέρου οι ιδεολογικές προτεραιότητες της ελληνικής κοινωνίας επιφυλάσσουν παγερή αδιαφορία για τη στράτευση και τις απαιτήσεις της.

Για το δεύτερο πάντως δεν έχουμε την παραμικρή αμφιβολία: αν οι καιροί το απαιτήσουν, η όποια άρνηση της ελληνικής νεολαίας να βάλει το κακί θα καταρρεύσει πολιτικά. Γιατί στην ουσία δεν πρόκειται για άρνηση, αλλά για ατομικισμό και συμφεροντολογία, για σκέτη βαρεμάρα. Δεν εναντιώνονται στον στρατό, απλά τον θεωρούν αδιάφορο. Κι όσο η άρνηση δε γίνεται συνειδητή, όσο δε στρέφεται ενάντια στους μηχανισμούς που παράγουν θάνατο, ως τέτοιους, όσο δεν αντιλαμβάνεται το στρατό ως την ένοπλη δομή που θα κομματιάσει στο προλεταριάτο, τόσο η ζωή και ο θάνατος μας θα εξαρτάται αποκλειστικά απ' τους χασάπηδες.

Οι καιροί μας είναι καιροί που απαιτούν μια νέα άρνηση στράτευσης. Μια άρνηση που να ξεκινάει από μια συνειδητοποίηση του ρόλου του ελληνικού στρατού ως μηχανής θανάτου που τελικά θα στραφεί εναντίον μας. Μια άρνηση που να συνειδητοποιεί με διαύγεια τις πολεμικές προτεραιότητες του ελληνικού κράτους, να αναγνωρίζει τα γεωπολιτικά του σχέδια και να τα καταδεικνύει ως σχέδια εναντίον μας. Τελικά μια άρνηση που να μην τελειώνει με την επίτευξη του ποθητού αποτελέσματος της αποφυγής της στράτευσης. Αλλά να αρχίζει από εκεί.

Σημειώσεις

1. Περιλαμβάνεται στο Eric Hobsbawm, Η εποχή των άκρων, Θεμέλιο 2010, σελ. 43
2. Οπ.π. σελ. 66-67
3. Όπως παρατίθεται στο George Caffentzis, The Work/Energy Crisis and the Apocalypse,
4. Τα όσα υποστηρίζει ο Peter Singer περιλαμβάνονται σε μια συνέντευξή του (το 2005) που βρίσκεται εύκολα στο διαδίκτυο, αν κανείς πληκτρολογήσει Interview Peter Singer

